

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ - Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΕΞΕΤΑΣΤΕΑ ΥΛΗ 2024-2025 (ΦΕΚ 4545/Β/5-8-2024)

Για τη διδασκαλία του μαθήματος της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας στην Α΄ τάξη του Ημερήσιου Γενικού Λυκείου, αξιοποιούνται:

ΒΙΒΛΙΑ:

- Το εγχειρίδιο της Α΄ Λυκείου [Αρχαίοι Έλληνες Ιστοριογράφοι](#) (Ξενοφών, Θουκυδίδης) των Κ. Διαλησμά, Α. Δρουκόπουλου, Ε. Κουτρομπέλη, Γ. Χρυσάφη
- Το Βιβλίο Μαθητή [Αρχαίοι Έλληνες Ιστοριογράφοι: Κείμενα με παράλληλες μεταφράσεις](#)

Ως βιβλία αναφοράς αξιοποιούνται:

- Η [Γραμματική της Αρχαίας Ελληνικής](#) (Γυμνασίου - Λυκείου) του Μ. Οικονόμου
- Το [Συντακτικό της Αρχαίας Ελληνικής \(Α΄, Β΄, Γ΄ Λυκείου\)](#) του Α.Β. Μουμτζάκη

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ ΑΠΟ ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΕΣ: Χρήσιμο και πολύ βοηθητικό είναι και το [Συντακτικό Αρχαίας Ελληνικής \(Α΄, Β΄, Γ΄ Γυμνασίου\)](#) της Π. Μπίλλα

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ: Η διδασκαλία να ξεκινήσει από το κείμενο του Θουκυδίδη και να ακολουθήσει η διδασκαλία του κειμένου του Ξενοφώντα, για να υπάρχει ιστορική συνέχεια, ώστε να γίνονται κατανοητά τα γεγονότα από τους μαθητές και τις μαθήτριες.

Εισαγωγή

α) Κεφάλαιο Β΄: Θουκυδίδης Ολόρου Αλιμούσιος

(1. Η ζωή του - 2. Το έργο του. Ενδιαφέροντα και ιδέες - Μέθοδος - Η δομή του έργου. Ο χρόνος της σύνθεσής του - Γλώσσα και ύφος)

β) Κεφάλαιο Γ΄: Ξενοφών Γρύλλου Ερχιεύς (1. Η ζωή του - 2. Το έργο του. Ενδιαφέροντα και ιδέες).

Κείμενα

α) Θουκυδίδου, Ιστορία, Βιβλίο 3ο, με βασικό θεματικό πυρήνα: Ισχύς και δίκαιο, η «ηθική» του πολέμου

ΕΝΟΤΗΤΕΣ

- Κεφάλαιο 70 (μόνο από μετάφραση)
- Κεφάλαιο 71-73
- Κεφάλαιο 74
- Κεφάλαιο 75
- Κεφάλαιο 78 (μόνο από μετάφραση)
- Κεφάλαιο 81
- Κεφάλαιο 82-83 (μόνο από μετάφραση)

β) Ξενοφών, Ελληνικά, Βιβλίο 2ο, με βασικό θεματικό πυρήνα: Στρατιωτική υπεροχή και πολιτική κυριαρχία

ΕΝΟΤΗΤΕΣ

- Κεφάλαιο 1. παρ. 16-32 (μόνο από μετάφραση)
- Κεφάλαιο 2. παρ. 1-4
- Κεφάλαιο 2. παρ. 16-23
- Κεφάλαιο 3. παρ. 11-16 (μόνο από μετάφραση)
- Κεφάλαιο 3. παρ. 50-56
- Κεφάλαιο 4. παρ. 1-17 (μόνο από μετάφραση)
- Κεφάλαιο 4. παρ. 18-23

Στην Α΄ Λυκείου οι μαθητές και οι μαθήτριες θα προσεγγίσουν και θα εμβαθύνουν, στο πλαίσιο της δομολειτουργικής προσέγγισης των πρωτότυπων κειμένων και σε άμεσο συσχετισμό με αυτά (κειμενοκεντρική

προσέγγιση), στα εξής γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα:

A) Γραμματικά φαινόμενα

Φωνεντόληκτα ουσιαστικά Γ κλίσης (μονόθεμα) σελ. 59, 60, 63, 64

Φωνεντόληκτα ουσιαστικά Γ κλίσης (διπλόθεμα) σελ. 61, 62, 65

Υγρόληκτα ουσιαστικά Γ κλίσης (διπλόθεμα) σελ. 76, 77

Ανώμαλα ουσιαστικά σελ. 88 - 93

Επίθετα Γ κλίσης (φωνεντόληκτα, αφωνόληκτα και ενρινόληκτα) σελ. 101 – 109, Κλίση μετοχών σελ.114 - 119

Ανώμαλα παραθετικά επιθέτων και επιρρημάτων σελ. 123 - 125

Αντωνυμίες κτητικές

Κλίση συνηρημένων ρημάτων σε -άω, -έω και -όω. Σχηματισμός των άλλων χρόνων

Αόριστος Β

Παθητικός Μέλλοντα Α και Παθητικός Αόριστος Α

Ρήματα υγρόληκτα και ενρινόληκτα. Σχηματισμός Μέλλοντα και Αορίστου

Σχηματισμός Μέλλοντα των σε -ίζω ρημάτων

Σχηματισμός συντελικών χρόνων αφωνόληκτων ρημάτων.

B) Συντακτικά φαινόμενα

Κατηγορούμενο. Γενική κατηγορηματική. Επιρρηματικό και προληπτικό κατηγορούμενο

Αντικείμενο άμεσο και έμμεσο. Σύστοιχο αντικείμενο. Κατηγορούμενο του αντικειμένου

Απαρέμφατο έναρθρο και άναρθρο. Απρόσωπη σύνταξη

Μετοχές: κατηγορηματική και επιρρηματική. Συνημμένη και απόλυτη

Β όρος σύγκρισης

Ομοιόπτωτοι - Ετερόπτωτοι ονοματικοί προσδιορισμοί

Επιρρηματικοί προσδιορισμοί (εμπρόθετοι, πλάγιες πτώσεις)

Παρατακτική - Υποτακτική σύνδεση

Δευτερεύουσες ονοματικές προτάσεις (είδος, εκφορά, λειτουργία)

Δευτερεύουσες επιρρηματικές προτάσεις (είδος)

Υποθετικοί λόγοι (εντοπισμός υπόθεσης - απόδοσης).

ΤΡΟΠΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΣΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ (ΦΕΚ 4678/ Β/ 6-9-2022)

ΚΕΙΜΕΝΑ

- απόσπασμα κειμένου, διδαγμένου από το πρωτότυπο, δώδεκα έως είκοσι (12-20) στίχων, με νοηματική συνοχή,
- απόσπασμα κειμένου, διδαγμένου από μετάφραση

Ζητείται από τους μαθητές-τριες:

α) να μεταφράσουν στη Νέα Ελληνική ένα τμήμα του πρωτότυπου κειμένου οκτώ έως δέκα (8-10) στίχων.

β) να απαντήσουν σε:

i. Τρεις (3) ερωτήσεις ερμηνευτικές που μπορεί να αναφέρονται σε ιδέες, αξίες, προβλήματα, στη στάση, στο ήθος ή στον χαρακτήρα προσώπων, στο ιστορικό, κοινωνικό, πολιτιστικό πλαίσιο της εποχής της συγγραφής του έργου, στη δομή του κειμένου, σε υφολογικά και αισθητικά θέματα. Οι δύο (2) από τις ερωτήσεις αυτές αναφέρονται στο απόσπασμα κειμένου, διδαγμένου από το πρωτότυπο, και η τρίτη στο τμήμα του διδαγμένου από μετάφραση κειμένου σε συσχέτισμό με το παραπάνω εξεταζόμενο πρωτότυπο απόσπασμα.

ii. Μία (1) ερώτηση λεξιλογική-σημασιολογική που αναφέρεται στην παραγωγή και σύνθεση λέξεων της

Αρχαίας Ελληνικής, σε ομόρριζες λέξεις, σε απλές ή σύνθετες, στη σύνδεση λέξεων της Αρχαίας και της Νέας Ελληνικής, στη διατήρηση ή στην αλλαγή της σημασίας τους, σε συνώνυμα και αντώνυμα κ.λπ.

iii. Μία (1) ερώτηση γραμματικής.

iv. Μία (1) ερώτηση συντακτικού.

v. Μία (1) ερώτηση κλειστού τύπου (σωστό ή λάθος, πολλαπλής επιλογής, αντιστοίχισης, κ.ά.) που αναφέρεται στο γραμματειακό είδος του κειμένου, στον συγγραφέα ή στο έργο του, δηλαδή η εισαγωγή όπως ορίζεται στην ύλη.

Οι ερωτήσεις υπό τα στοιχεία «ii», «iii» και «iv» μπορεί να αναλύονται σε δύο (2) ισοδύναμα βαθμολογικά υποερωτήματα.

Η μετάφραση βαθμολογείται με τριάντα (30) μονάδες και καθεμία από τις επτά (7) ερωτήσεις με δέκα (10) μονάδες.

Το διδαγμένο κείμενο από το πρωτότυπο, και, μαζί με αυτό, το οριζόμενο προς μετάφραση τμήμα του, η λεξιλογική-σημασιολογική ερώτηση υπό το στοιχείο «β, ii» και η ερώτηση υπό το στοιχείο «β, v» λαμβάνονται με κλήρωση από την Τράπεζα Θεμάτων Διαβαθμισμένης Δυσκολίας. Οι υπόλοιπες ερωτήσεις, καθώς και το απόσπασμα του διδαγμένου από μετάφραση κειμένου ορίζονται από τους/τις διδάσκοντες/ουσες.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ
ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΤΙΣ ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

ΑΠΟ ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ	ΑΠΟ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ/ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΕΣ
Κείμενο διδαγμένο από πρωτότυπο (για μετάφραση) 30 μονάδες	Κείμενο διδαγμένο από μετάφραση
Μία (1) ερώτηση λεξιλογική-σημασιολογική (ομόρριζα- σύνδεση λέξεων της Αρχαίας και της Νέας Ελληνικής) 10 μονάδες	Τρεις (3) ερωτήσεις ερμηνευτικές: Α) 2 ερωτήσεις σχετικές με το πρωτότυπο, Β) 1 ερώτηση συνδυασμός των 2 κειμένων (πρωτότυπο και μεταφρασμένο) 30 μονάδες
Μία (1) ερώτηση εισαγωγής κλειστού τύπου 10 μονάδες	Μία (1) ερώτηση γραμματικής 10 μονάδες
	Μία (1) ερώτηση συντακτικού 10 μονάδες
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟ ΤΡΑΠΕΖΑ: 50 ΜΟΝΑΔΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: 50 ΜΟΝΑΔΕΣ
ΣΥΝΟΛΟ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑΣ: 100 ΜΟΝΑΔΕΣ	